ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

Πένη Γαλάνη

Μπορεί οι τελευταίες μέρες και ώρες μας να σφραγίζονται από το μείζον ζήτημα του προσφυγικού αλλά και του φαντάσματος πολέμων που φέρνουν ξεριζωμό και νεκρούς σε Ασία, Αφρική ακόμη και στο κέντρο της Ευρώπης αλλά στα αμιγώς καθ' ημάς το πρόβλημα του ασφαλιστικού παραμένει ακόμη άλυτο και επώδυνο για το σύνολο της εργατικής τάξης και των μικρομεσαίων στρωμάτων. Όχι μόνο οι αντιδράσεις αλλά και η ίδια η συζήτηση για αυτό το θέμα φαίνεται να έχουν υποχωρήσει αρκετά, τη στιγμή μάλιστα που όλες οι τρέχουσες εξελίξεις δείχνουν ότι η τελική μορφή του νομοσχεδίου μάλλον θα είναι χειρότερη από αυτή που ήδη γνωρίζουμε.

Δεν πάει πολύς καιρός από τις μεγάλες και ιδιαίτερα μαχητικές, παρά τις όποιες αντιφάσεις τους, κινητοποιήσεις των αγροτών και κλάδων όπως οι δικηγόροι, οι αυτοαπασχολούμενοι και οι ελεύθεροι επαγγελματίες ενάντια στα μέτρα που φέρνει το ασφαλιστικό. Κι όμως, το κλίμα μετά και την «συνθηκολόγηση» των αγροτικών μπλόκων με την κυβέρνηση φάνηκε να καταλαγιάζει απότομα φτάνοντας πλέον σε ένα σχεδόν καθολικό μούδιασμα και μια αμηχανία τόσο στον κόσμο όσο και στις μαχόμενες δυνάμεις της αριστεράς παρά τις επιμέρους μικρές προσπάθειες. Μπορούμε όμως να μείνουμε σ' αυτό; Είναι αναστρέψιμο το κλίμα ή πρέπει πια να προχωρήσουμε στη ζωή μας θεωρώντας το ασφαλιστικό μια ακόμη χαμένη μάχη όπως κι άλλες τα τελευταία 6 χρόνια;

Αν παρακολούθησε κανείς με προσοχή τις δηλώσεις ανώτατων στελεχών σε κρίσιμες θέσεις στην αρχή της συζήτησης για το ασφαλιστικό θα θυμάται τα ακόλουθα λόγια: «Κανείς δεν θέλει να μειωθούν συντάξεις, αλλά πρέπει να επιλέξουμε το μέγεθος εκείνο του μικρότερου κόστους για το σύνολο της κοινωνίας (…) υπερπροστατεύουμε την τρίτη ηλικία σε βάρος των νεώτερων γενιών».

Οι δηλώσεις αυτές ανήκουν στον διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος Γ. Στουρνάρα σχετικά με το ασφαλιστικό σε συζήτηση της ενδιάμεσης έκθεσης νομισματικής πολιτικής για το 2015, στην Επιτροπή Οικονομικών της Βουλής και δείχνουν με τον πιο ξεκάθαρο τρόπο την

προσπάθεια όχι μόνο της κυβέρνησης αλλά και σύσσωμου του αστικού μπλοκ να διασπάσει τα πληττόμενα κομμάτια της κοινωνίας στοχεύοντας κυρίως σ' αυτό που ονομάζουμε «νέα εργατική βάρδια». Η τελευταία άλλωστε, ανέκαθεν αποτελούσε στρατηγική επιλογή του κεφαλαίου στην προσπάθεια εμπέδωσης των νέων σχέσεων εργασίας και του νέου μοντέλου εργαζομένου.

Η παραπάνω προσπάθεια εντάσσεται στη γνωστή μεθοδολογία του «διαίρει και βασίλευε», διαχρονική τακτική των «από πάνω» για να δημιουργούνται επίπλαστες αντιπαλότητες πάνω στα δήθεν αντικρουόμενα συμφέροντα των «από κάτω». Το ζητούμενο πάντα είναι αν αυτή η τακτική θα επιφέρει τα επιθυμητά για την άρχουσα τάξη αποτελέσματα και στην περίπτωση του ασφαλιστικού και της νεολαίας κάτι τέτοιο δυστυχώς φαντάζει πιθανό μέχρι στιγμής.

Πολλά έχουν γραφτεί και ειπωθεί σχετικά με αυτά που φέρνει το νέο ασφαλιστικό, αξίζει όμως να σταθούμε λίγο στις πτυχές που αφορούν τη νεολαία. Πέρα από τους ήδη εργαζόμενους ή τους άμεσα συνταξιοδοτούμενους, οι διατάξεις του νομοσχεδίου έρχονται να χτυπήσουν κατά βάση τον πυρήνα της νέας γενιάς. Συγκεκριμένα, η οριζόντια και ραγδαία αύξηση των εισφορών, ειδικά για τους νέους επιστήμονες και τους αυτοαπασχολούμενους, μισθωτούς («μπλοκάκια», κλπ) και τους ελευθέρους επαγγελματίες έρχεται να αποτελέσει ταφόπλακα. Κι αυτό γιατί σηματοδοτεί μέχρι και αποκλεισμό τους από την άσκηση του επαγγέλματος αφού θα καλούνται να καταβάλουν περισσότερες εισφορές από αυτές που θα δύνανται λόγω των απολαβών τους.

Όταν λοιπόν ήδη το **86% (!)** του επιστημονικού δυναμικού της χώρας ζει μόνιμα στο εξωτερικό, μια τέτοια εξέλιξη θα ωθήσει συντριπτικά μεγαλύτερο ποσοστό της νέας γενιάς στη μετανάστευση. Ταυτόχρονα, τα όρια συνταξιοδότησης αυξάνονται, οι συντάξεις μειώνονται και τα όποια εξασφαλισμένα δικαιώματα αρχίζουν να φαντάζουν παρελθόν. Συγκεκριμένα, η κατώτερη εθνική σύνταξη γίνεται 384 ευρώ στα 67 χρόνια μετά από 20 και όχι 15 χρόνια ασφάλισης (από 487 ευρώ που ήταν η βασική σύνταξη ΙΚΑ και 340 ευρώ που ήταν του ΟΑΕΕ) ενώ τα 40 χρόνια δουλειάς γίνονται προϋπόθεση για σύνταξη στα 62 χρόνια (πρέπει δηλαδή να έχεις μόνιμη και συνεχή δουλειά από τα 22 σου χρόνια!!!). Η καταστροφή όμως δε συνίσταται απλά στη σύνταξη και την ασφάλιση αλλά στη συνολικότερη κατεύθυνση που μπαίνει η οποία θα οδηγήσει στο περιθώριο την ήδη άνεργη και ελαστικά απασχολούμενη νεολαία.

Το νέο (αντι-)ασφαλιστικό νομοσχέδιο δε συνιστά άλλη μία μνημονιακή υποχρέωση που έρχεται να προστεθεί στη μακρά λίστα μέτρων των προηγουμένων χρόνων αλλά μια τομή στην κοινωνική ασφάλιση που αλλάζει εντελώς τον μέχρι τώρα χαρακτήρα της, ο οποίος

κατακτήθηκε μέσα από τους αγώνες των προηγούμενων δεκαετιών. Και αυτή η επίθεση χτυπά τη νεολαία στην «καρδιά» της, επιδιώκοντας να της κόψει το ανάστημα πριν καν ακόμη «μεγαλώσει»!

Η στόχευση λοιπόν του μνημονιακού πολιτικού προσωπικού για να ανακόψει τη φόρα των αντιδράσεων της νεολαίας είναι ξεκάθαρη: «νέοι vs παλιοί», κατά το «δημόσιοι vs ιδιωτικοί υπάλληλοι», «ντόπιοι vs αλλοδαποί εργαζόμενοι» κ.α., άλλη μια προσπάθεια δηλαδή να υψωθούν σινικά τείχη εκεί όπου στην πραγματικότητα υπάρχουν (κι αν όχι, πρέπει να φτιάξουμε) γέφυρες κοινής ανάγκης, στόχευσης και ελπίδας.

Είναι όμως τα πράγματα απλά όσον αφορά τη νεολαία; Η απάντηση θα ήταν μάλλον αφελής και ανέξοδη αν ήταν θετική. Κι αυτό γιατί η νέα γενιά είναι η πρώτη που μετά από πολλά χρόνια καλείται να ζήσει χειρότερα από τους γονείς της, βιώντας ήδη μια κατάσταση στην οποία τα προηγούμενα δεδομένα έχουν ανατραπεί εντελώς.

Ήδη από μικρή ηλικία, η νεολαία περιπλανιέται με τις μαθητείες, τις ελαστικές σχέσεις εργασίας και την ανεργία, δεν έχει ενιαία και κατοχυρωμένα μισθολογικά και εργασιακά δικαιώματα και τώρα, με τον νέο αντι-ασφαλιστικό νόμο, έρχεται να ξεζουμιστεί το κομμάτι εκείνο που παραμένει ακόμη στη χώρα και δεν έχει καταφύγει στην επιλογή (ή μάλλον ανάγκη επιβίωσης) της μετανάστευσης. Δεν έχει αποταμιεύσεις και εξασφαλισμένη κινητή και ακίνητη περιουσία, δεν γνωρίζει τη σημαίνει κατοχυρωμένη ασφάλιση και σύνταξη και το βασικότερο: δεν πιστεύει και δεν ελπίζει ότι θα έχει και ποτέ. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε που πολλοί νέοι και νέες προτιμούν να μην έχουν καθόλου ασφάλιση –και άρα αξιοπρεπή σύνταξη- από το να τους παρακρατούνται λεφτά και να έχουν να καταβάλουν εισφορές για ασφάλιση. Και αυτό τα δεδομένο είναι το κρισιμότερο να ανατραπεί για τη μάχη του ασφαλιστικού και τη νέα γενιά.

Χωρίς λοιπόν να γνωρίζει ποιο θα είναι το μέλλον της, γυρνάει την πλάτη της με μεγαλύτερη ευκολία σε παλιότερες επιλογές όπως η στήριξη στα προηγούμενα κυβερνητικά κόμματα, απορρίπτει εύκολες λύσεις που αφορούν χιλιοπαιγμένες υποσχέσεις για ανάπτυξη, ανοδική πορεία της οικονομίας και ξεπέρασμα της κρίσης. Ταυτόχρονα, δείχνει πολύ δυσκολότερα εμπιστοσύνη σε πολιτικές δυνάμεις, προτάσεις και σχέδια, ακόμη κι αν δεν είναι από κείνα που της κατέστρεψαν τη ζωή, επειδή και η ίδια δεν είδε να αλλάζει κάτι προς το καλύτερο αυτά τα χρόνια της κρίσης. Αυτή ακριβώς η δυσπιστία της νεολαίας σε συνδυασμό με την πλήρη ανατροπή των προηγούμενων δεδομένων για τη ζωή της είναι και το «δίκοπο μαχαίρι» που από τη μία την καθιστούν πιο πρόσφορο έδαφος για νέες και πιο ριζοσπαστικές ιδέες και πρακτικές και απ’ την άλλη πολύ πιο δύσκολο πεδίο παρέμβασης,

οργάνωσης και πάλης.

Στην προσπάθεια να αντιστραφεί αυτή η κατάσταση υπήρξαν κάποιες αντιδράσεις από πλευράς εργατικού κινήματος, αγροτών και άλλων κοινωνικών ομάδων (δικηγόροι, μηχανικοί, κ.α.) χωρίς ωστόσο ο αγώνας να γενικεύεται, να κλιμακώνεται και να προχωρά με ένα συγκεκριμένο σχέδιο. Αυτοτελώς στη νεολαία, η μάχη για την ανατροπή του ασφαλιστικού εκφράστηκε κυρίως με τη συγκρότηση της πρωτοβουλίας «Block it!/ Νέοι/νέες ενάντια στο ασφαλιστικό νομοσχέδιο», σαν μια έκφανση αυτής της περίπλοκης, πολύμορφης και δυναμικής κατάστασης που επικρατεί στη νέα γενιά και τις πρωτοπορίες της.

Με την έκβαση της μάχης να παραμένει ακόμη ανοιχτή, αυτή η πρωτοβουλία μπορεί να παίξει ενεργό ρόλο, κυρίως προσπαθώντας να συσπειρώσει τις μαχόμενες δυνάμεις του κινήματος και να απευθυνθεί στους φορείς νεολαίας με συγκεκριμένο πλαίσιο πάλης και στόχευση στο μαζικό κίνημα. Είναι ανάγκη η νεολαία να βγει μπροστά σε αυτή τη μάχη, όχι σα γενικόλογη επίκληση στη συνολική αναγκαιότητα ούτε σαν ευχολόγιο αλλά ακριβώς επειδή αυτή πλήττεται πρώτα και κύρια από τον νόμο-έκτρωμα και μπορεί να δώσει ένα μάχιμο τόνο.

Γι' αυτό εδώ και τώρα, κρίνεται αναγκαία όσο ποτέ η δημιουργία ενός ενωτικού κέντρου αγώνα που θα βάζει στο στόχαστρο το ασφαλιστικό, με όλες μαζί τις δυνάμεις της μαχόμενης αριστεράς να συμβάλλουν και τη νεολαία –τη νέα εργατική βάρδια ειδικότερα- να αποτελεί την «κινητήρια δύναμη» στη συγκρότηση ενός ταξικού ανατρεπτικού ρεύματος που θα πλήξει τον αντίπαλο στον πυρήνα του.

Κάπου, κάποια στιγμή είχε γραφτεί πως «Ο χρόνος δεν είναι Πηνελόπη», ακριβώς γιατί δεν περιμένει κανέναν. Μ' αυτό το κριτήριο μπορεί και οφείλει να προχωρήσει κάθε ανατρεπτική δύναμη, κάθε αγωνιστής και αγωνίστρια της αριστεράς και των κινημάτων μπροστά στις μάχες που έρχονται. Εάν συνεχίσει ο κατακερματισμός και η ηγεμονία των γραφειοκρατικών ή κομματικά περιχαρακωμένων αντιλήψεων ο κίνδυνος νέας ήττας και απογοήτευσης είναι κοντά και τα αποτελέσματα μιας τέτοιας εξέλιξης ευνοούν μόνο τους ενορχηστρωτές της επίθεσης. Όλα τα «σφυριά» πρέπει να χτυπούν ενωμένα ενάντια στο ασφαλιστικό τερατούργημα, με σεβασμό στην αυτοτέλεια του καθενός και με ταξική, αντικυβερνητική κατεύθυνση ρήξης με την Ε.Ε. και το Δ.Ν.Τ.

Η μάχη για το ασφαλιστικό δεν αποτελεί μια έκκληση γενικά και αόριστα στον αναγκαίο αγώνα. Είναι ανάγκη ζωτικής σημασίας για να μπουν αναχώματα απέναντι σε αυτό που πάει να επιβληθεί και μάλιστα με τους χειρότερους όρους. Είναι η ελπίδα για να πάρει επιτέλους

μια ανάσα οξυγόνου η ασφυκτιούσα από την ανεργία και την επισφάλεια νεολαία. Είναι η αρχή για να τεθούν οι όροι για την ανατροπή της επίθεσης, ώστε να μπορούμε να γυρίσουμε την πλάτη απέναντι στο δίλημμα: ή εξαθλιωμένοι ή μετανάστες.